

Udnyttelse af idrætsfaciliteterne i København

Københavns Kommune
Kultur- og Fritidsforvaltningen
Foreløbig rapport - april 2013

Baggrund

Med budget 2013 har Borgerrepræsentationen besluttet, at Kultur- og Fritidsforvaltningen i samarbejde med Økonomiforvaltningen skal udarbejde en undersøgelse af udnyttelsesgraden af de kommunale idrætsanlæg. Sigtet er, at undersøgelsen kan fungere som afsæt for, at der frem mod budget 2014 arbejdes med forslag til, hvordan Københavns Kommune bedst muligt og mest effektivt kan give københavnere nye og bedre muligheder for at dyrke idræt.

På den baggrund er aktiviteten på hver enkelt af de kommunale idrætshaller, skoleidrætshaller, gymnastiksale og svømmefaciliteter på folkeskoler, kommunale svømmehaller og udendørs kunstgræsbaner blevet registreret i hele åbningstiden i en uge.

På de almindelige græsbaner afventer registreringerne, at udendørssæsonen går i gang. Resultaterne heraf vil indgå i den endelige rapport, som forelægges politisk inden sommerferien.

Undersøgelsen omfatter alene de kommunale anlæg. Idrætsfaciliteter, der alene får tilskud fra Københavns Kommune som f.eks. DGI-byen, er ikke en del heraf.

Konklusion på data

Undersøgelsens væsentligste konklusioner er:

- Idrætshaller udnyttes intenst i både dag- og aften timer
- Der er mange ledige timer i gymnastiksale uden for skoletiden
- Kunstgræsbaner bruges intenst i prime-time, men ikke meget i dagtimerne
- Svømmehaller bruges intenst over hele ugen og har mere ledig kapacitet i weekenderne
- Speciallokaler bruges meget i prime-time, men ikke meget i dagtimerne

Hver uge udbydes der i størrelsesordenen 25.500 timer i de københavnske idrætsfaciliteter. Timerne er fordelt på idrætshaller, gymnastiksale, svømmehaller samt på græs- og kunstgræsbaner. Hertil kommer ca. 5.000 timer i specialanlæg som f.eks. fægtehal og keglebane.

Det overordnede billede er, at særligt tiden fra kl. 16 - 20 på ugens 4 første hverdage er særdeles godt udnyttet. Dette tidsrum kaldes prime-time, og her er børn og unge blandt de højst prioriterede grupper, når tiden skal fordeles.

Ser man på alle idrætsanlæg samlet, er der aktivitet i 71,2 pct. af tiden i dette tidsrum. Særligt stor er aktiviteten i de store idrætshaller og i svømmehallerne. Her er der idrætsaktivitet i omkring 90 pct. af tiden.

Set ud over ugen som helhed er belægningsgraden noget lavere. I gennemsnit er faciliteterne i brug i lidt mere end 55 pct. af tiden.

De enkelte brugergrupper

Undersøgelsen viser, at brugen af idrætsanlæggene er størst, når de er reserveret til privat udlejning/selvorganiseret idræt. Samlet set er idrætsfaciliteterne i brug i 96,6 pct. af tiden, når den er reserveret til denne brugergruppe. Men også foreninger, skoler, gymnasier og daginstitutioner gør i vidt omfang brug af den tid, de har reserveret. Her møder over 70 pct. frem til den reserverede tid.

1. Hvor mange timer udbydes hver uge?

I Københavns Kommune er der i alt 45 idrætsanlæg og 55 folkeskoler med gymnastiksale eller nærliggende idrætshaller. Anlæggene rummer til sammen knap 100 græsbaner. Hertil kommer 28 kunstgræsbaner fordelt på idrætsanlæg og parker.

Hver uge udbydes der i størrelsesordenen 25.500 timer på de store 'klassiske' idrætsfaciliteter. Timerne fordeles sig som følger:

- Boldbaner: 4.500 (optælles i uge 20)
- Kunstgræsbaner og grus 2.000
- Idrætshaller: 5.000
- Gymnastiksale: 9.000
- Svømmehaller: 5.000

Hertil kommer i størrelsesordenen 5.000 timer i speciallokaler som f.eks. fægtehal, skøjtehal og kampsportslokaler.

2. Hvordan udnyttes tiden i faciliteterne?

De primære brugere af idrætsfaciliteterne på hverdagene i dagtimerne er skoler og daginstitutioner. Faciliteterne bruges også i et mindre omfang af ældreidrætten, selvorganiserede grupper og enkeltpersoner.

I eftermiddags- og aften timerne er den største brugergruppe foreningerne og i mindre omfang den selvorganiserede idræt. I weekenderne bruges tiden primært til turneringer og selvorganiseret idræt.

Brugen af idrætsfaciliteterne hen over ugen

Det overordnede billede er, at faciliteterne i vid udstrækning er booket på hverdage i prime-time mellem kl. 16 og 20. Her er der aktivitet i 71,2 pct. af tiden – jf. tabel 1.

Målt ud over hele ugen er der aktivitet i idrætsfaciliteterne i 55,8 pct. af tiden.

Den samlede belægningsprocent på 55,8 pct. er det samlede antal timer, der står til rådighed for københavnere, fratrukket den tid, hvor faciliteterne står tomme pga. udeblivelser og tider, som ikke er reserveret. Aktivitetsniveauet er altså registreret i hele åbningstiden – både i prime-time og i de mindre efterspurgte tidsrum. Det påvirker i sagens natur 'det store billede'.

Hertil kommer tre årsager, som har en særlig indvirkning på den samlede belægningsprocent. For det første står mange speciallokaler tomme i dagtimerne, fordi de pga. deres særlige indretning ikke egner sig til andre idrætsgrene. For det andet står kunstgræsbanerne i høj grad tomme i dagtimerne før kl. 15. Det skyldes, at efterspørgslen på udendørs boldbaner er lav i dette tidsrum. For det tredje slår gymnastiksalene negativt ud i statistikkerne, fordi salene i vid udstrækning står tomme i både skoletiden og foreningstiden.

Der er med andre ord åbenlyse forklaringer på, hvorfor nogle lokaler er belagt i markant lavere grad sammenholdt med andre. Disse afvigelser er tilsammen med til at trække den samlede belægningsgrad væsentligt ned.

Det er derfor vigtigt at skelne imellem de enkelte faciliteter, fordi belægningsprocenten varierer fra facilitet til facilitet.

Som det fremgår af tabel 1, er særligt store haller på over 800 m² (dvs. en aktivitetsbane på 40 x 20 m. med tilhørende omklædning mv.) godt udnyttede. Her er der aktivitet i 68,5 pct. af åbningstiden. Som nævnt er aktiviteten betydeligt mindre i flere af de små specialiserede faciliteter. F.eks. er bokselokalerne og keglebanerne i brug i mindre end 25 pct. af den samlede åbningstid.

Ser man på samtlige faciliteter i en sammenhæng, er den væsentligste årsag til tomme lokaler, at de ikke er bookede. Den næstvigtigste forklaring er ingen aktivitet, fordi de, der har booket lokalet, er udeblevet.

Tabel 1: Belægningsprocent fordelt på facilitetstyper

Facilitetstype	Aktivitet man-tors kl. 16-20	Aktivitet alle tidspunkter	Ingen aktivitet: ingen booking	Ingen aktivitet: udeblevet	Ingen aktivitet: lukket (fx pga. rengøring)	Ingen aktivitet: anden årsag	Total	Antal timer i alt
Bevægelseslokale < 800m2	45,7	42,5	35,3	20,4	0,9	0,9	100	9.091
Idrætshal > 800 m2	88,9	68,5	16,6	11,9	2,9	0,1	100	4.667
½ idrætshal	84,4	59,4	32,7	4,0	4,0		100	202
1/3 idrætshal (Islands Brygge)	52,8	44,9	32,5	22,6			100	243
Badmintonbane	91,7	57,2	40,9	0,6		1,3	100	624
Billardlokale	87,5	55,5	30,5	10,5	3,5		100	200
Bokselokale	84,4	25,1	65,2	7,5	2,2		100	414
Bordtennislokale	50,0	29,1	49,4	21,4			100	350
Bowlinghal*	100	95,1	4,9				100	81
Bueskydningsanlæg	100	57,4	28,7	11,9	2,0		100	101
Fægtesal	81,3	32,0	64,1	3,9			100	206
Kampsportslokale	67,0	25,1	59,9	5,9	0,3	8,7	100	573
Keglebane	40,6	20,2	71,4	3,3	5,2		100	213
Skøjtehal	100	68,9	29,4	1,7			100	119
Styrketræningslokale	82,9	43,2	56,6	0,2			100	505
Squashbane	98,4	62,7	34,7	1,2	0,1	1,3	100	836
Squashhal* (6 baner)	100	86,1	7,9	5,9			100	101
Tennisbane (indendørs)	95,8	62,4	17,2	14,0	3,5	2,9	100	314
Grusbane	81,3	23,6	58,5	17,9			100	106
Kunstgræsbaner	92,2	42,0	47,3	10,7			100	1.876
50 meter bane	93,4	85,4	2,7	10,4	0,5	1,0	100	823
25 meter bane	90,0	86,6	1,1	3,9	7,0	1,4	100	3.105
UV bane	68,8	69,7		4,1	6,1	20,1	100	512
Andre baner (spring- og varmtvandsbassin)	80,3	72,0	1,8	2,1	3,6	20,5	100	332
25 meter bassin	86,2	66,0	17,0	17,0			100	194
Andre bassiner	80,9	58,9	17,2	20,3		3,6	100	192
Samlet	71,2	55,8	28,1	12,5	2,0	1,5	100	25.980

*Tallene adskiller sig ved, at aktiviteterne er optalt pr. hal i stedet for pr. bane.

Bemærkninger

Undersøgelsen af brugen af lokalerne tegner et billede af, at det 'koster' på udnyttelsen at have et rigt og varieret udbud af idrætsfaciliteter. Generelt er belægningen på lokaler rettet mod et helt bestemt brug (f.eks. boksning) lavere end belægningen på f.eks. idrætshaller på over 800 kvadratmeter. Vil man være en by med et bredt facilitetsudbud og mangfoldigt idrætsbillede, betyder det alt andet lige mere ledig tid i faciliteterne.

3. De enkelte brugergrupper

For at få et nærmere billede af brugen af de enkelte faciliteter kan man se på fremmødeprocenten for de enkelte brugergrupper. En *fremmødeprocent* er den faktiske brug af tid i forhold til antallet af bookede timer. Fremmødeprocenten er med andre ord et udtryk for, hvor stor en del af tiden de enkelte brugergrupper bruger den tid, der er reserveret til dem.

Registreringerne viser overordnet, at brugen af idrætsanlæggene er størst, når de er reserveret til privat udlejning. Samlet set er idrætsfaciliteterne i brug i 96,6 pct. af tiden, når den er reserveret til privat udlejning. Men også foreninger, skoler, gymnasier og daginstitutioner gør i vidt omfang brug af den tid, de har reserveret. Her møder over 70 pct. frem til den reserverede tid – jf. tabel 2.

Tabel 2: Fremmøde- og udeblivelsesprocenter fordelt på brugertype (samtlige faciliteter)

Brugertype	Antal bookede timer	Procentvis fordeling af booket tid	Fremmødeprocent	Udeblivelsesprocent
Foreninger	8.240	45,9	70,8	29,2
Privat udlejning	1.798	10,0	96,6	3,4
Skoler og gymnasier	1.255	7,0	72,0	28,0
Skolers eget brug på egne faciliteter	2.853	15,9	-	-
Daginstitutioner og fritidstilbud	212	1,2	70,3	29,7
Offentlige brugere (bade)*	2.585	14,4	91,8	8,2
Andre brugertyper**	1.022	5,7	91,5	8,5
Samlet	17.965	100	80,7	19,3

*Fremmødeprocenten er her udregnet som antal timer med aktivitet ud af det samlede antal timer af anlægget booket til offentlige brugere.

**Andre brugertyper dækker over forbundenes tid til turneringer, blandede brugertyper, brugere der ikke har booket (dog ikke offentlige brugere ved bade), brugere ved institutionens egne aktiviteter (f.eks. Prismen), kommunale ældre-tilbud og ukendte brugertyper.

Undersøgelsen viser også, at blandt de mest efterspurgte – og flittigst udnyttede – faciliteter er de store idrætshaller på over 800 kvadratmeter. Når de er i brug til privat udlejning, er der aktivitet her i 98,7 pct. af tiden. Også foreningerne møder frem i stort omfang, når det er de store haller, der er reserverede. Deres fremmødeprocent er her på 89,6 – jf. tabel 3.

Tabel 3: Fremmøde- og udeblivelsesprocenter fordelt på brugertyper i idrætshaller (min. 800 m2) på idrætsanlæg (ikke skoler).

Brugertype	Antal bookede timer	Procentvis fordeling af booket tid	Fremmødeprocent	Udeblivelsesprocent
Foreninger	1.523	50,0	89,6	10,4
Privat udlejning	602	19,8	98,7	1,3
Skoler og gymnasier	624	20,5	70,4	29,6
Daginstitutioner og fritidstilbud	45	1,5	73,3	26,7
Andre brugertyper	251	8,2	84,7	15,3
Samlet	3.045	100	88,0	13,4

Brugen af gymnastiksale og idrætshaller på skoler

Fremmødeprocenten er noget lavere på skolerne. Her møder foreningerne frem i 43,4 pct. af den reservede tid. Skolerne bruger 28,2 pct. af den tid, der er afsat til skolens eget brug efter kl. 15 – jf. tabel 4.

Tabel 4: Fremmøde- og udeblivelsesprocenter fordelt på brugertyper på gymnastiksale og skoleidrætshaller – efter kl. 15

Brugertype	Antal bookede timer	Procentvis fordeling af booket tid	Fremmødeprocent	Udeblivelsesprocent
Foreninger	2.675	86,0	43,4	56,6
Skolens eget brug	390	12,5	28,2	71,8
Ukendt/Andre brugertyper	45	1,4	73,3	26,7
Samlet	3.110	100	42,0	58,0

Noter: Tallene dækker alle faciliteter på skolerne, i alt 112 forskellige lokaler.

Bemærkninger

Den relativt lave fremmødeprocent på skolerne giver anledning til overvejelser om, hvordan Københavns Kommune sikrer en bedre udnyttelse af de faciliteter, der er til rådighed for idrætten. Erfaringer viser, at skolegymnastiksalene er gode til aktiviteter for mindre børn. Det skyldes blandt andet, at der her er tænkt i trafiksikre adgangsveje, men også at de mindre rum danner en god ramme om aktiviteten for mindre børn. Det sidste gør sig også gældende for bløde bevægelsesformer som f.eks. gymnastik og yoga.

Til gengæld er faciliteterne på skolerne mindre velegnede til de store skolebørn og foreningerne. Her er der ønske om mere plads og meget gerne klubfaciliteter i umiddelbar nærhed af den enkelte aktivitet.

For så vidt angår foreningstiden i gymnastiksalene på skolerne, er de for en stor dels vedkommende afsat til indendørs fodbold. Kultur- og Fritidsforvaltningen har indledt en dialog med DBU København. Målet er i fællesskab at efterprøve om en væsentlig del af forklaringen på den ringe udnyttelse af gymnastiksalene skal findes her.

På idrætsanlæggene er der de fleste steder daglige optællinger af fremmødet til de forskellige aktiviteter. Møder foreningerne ikke op i overensstemmelse med det gældende regelsæt, får de frataget den tid, der er afsat til dem. På skolerne er der ikke samme kontrol. Det lavere fremmøde på skolerne giver anledning til overvejelser om, hvordan man kan understøtte en højere udnyttelse og sikre, at foreninger, der ikke udnytter den tid de har fået til rådighed, afmelder den, så tiden kan komme andre til gavn.

Målet om en højere udnyttelse kan nås dels gennem dialog, dels gennem en øget kontrol med udnyttelsen af tiden. For så vidt angår det sidste er mulighederne blandt andet kontrol af brugen af nøglekort, at bede foreningerne melde ind hver gang om de er mødt op eller f.eks. at opsætte lysfølere, der automatisk kan registrere, om der er aktivitet i det enkelte lokale.

På folkeskolerne er der flere steder installeret nøglekort. Det betyder, at brugerne kan få adgang uden, at der behøver at være opsyn, og at udgifterne til den øgede åbningstid alene er omkostningerne til forbrug af el, vand og varme. Desuagtet giver undersøgelsen anledning til overvejelser om, hvor mange skolefaciliteter det er relevant at åbne for foreningerne uden for undervisningstiden.

4. Aktiviteten hen over ugen

Københavns Kommune udbyder hver uge i alt 14.000 timer i haller på idrætsanlæg og i gymnastiksale. Heraf er knap halvdelen på hverdage mellem kl. 8 og 16. De resterende tider er placeret fra kl. 16 og frem til den enkelte facilitet lukker samt i weekenden.

Som allerede anført er fremmødeprocenten størst på ugens 4 første hverdage mellem kl. 16 og 20. I dette tidsrum er der aktivitet i mere end 90 pct. af den bookede tid på idrætsanlæggene. I dagtimerne frem til kl. 15 er fremmødeprocenten under 80, og i de senere aftentimer er fremmødeprocenten igen på nogenlunde dette niveau – jf. tabel 5.

Tabel 5: Fremmødeprocent fordelt på tidsintervaller og ugedage på alle faciliteter på idrætsanlæg.

Tidsinterval	Man-tors		Fredag		Lør-søn	
	Antal bookede timer	Fremmødeprocent	Antal bookede timer	Fremmødeprocent	Antal bookede timer	Fremmødeprocent
Kl. 7-8	46	76,1	13	85	4	50,0
Kl. 8-15	1.492	75,4	351	79	1.076	86,4
Kl. 15-16	269	80,3	59	90	178	88,8
Kl. 16-17	408	90,0	87	91	155	83,9
Kl. 17-20	1.360	96,0	287	86	292	81,5
Kl. 20-21	437	94,5	87	79	41	78,0
Kl. 21-22	385	87,5	56	73	18	83,3
Kl. 22-23	229	79,5	8	100	3	100,0
Samlet	4.626	86,1	948	82,8	1.767	85,3

Generelt er faciliteterne på skolerne mindre attraktive end på idrætsanlæggene. I hvert fald kan man konstatere, at fremmødeprocenten her er betydeligt lavere. Fra mandag til torsdag når den op omkring 50 mellem kl. 16 og 20. Uden for det dette tidsrum er det omkring en tredjedel, der møder op til den tid, de har reserveret – jf. tabel 6.

Tabel 6: Fremmødeprocent fordelt på tidsintervaller og ugedage på alle faciliteter på skoler (dog ikke skolesvømmehaller)

Tidsinterval	Man-tors		Fredag		Lør-søn	
	Antal bookede timer	Fremmøde procent	Antal bookede timer	Fremmøde Procent	Antal bookede timer	Fremmøde procent
Kl. 8-15	1.987	-	465	-	331	42,0
Kl. 15-16	216	34,3	36	19,4	58	24,1
Kl. 16-17	276	35,1	43	25,6	57	31,6
Kl. 17-20	1.023	53,5	152	34,2	137	30,7
Kl. 20-21	330	43,3	39	28,2	30	53,3
Kl. 21-22	285	34,0	27	28,2	24	66,7
Kl. 22-23	18	11,1	5	40,0	16	43,8
Samlet	4.135	44,7	767	29,1	653	38,6

Note: Fremmødeprocenter for dagtimer i hverdage er ikke medtaget, da der ikke er optalt i dette tidsrum.

Sætter man fokus på de store idrætshaller på skolerne, ligger fremmødeprocenten her over den, man ser på idrætsfaciliteterne på skolerne som helhed. Mellem kl. 16 og 20 fra mandag til torsdag er den over 60 pct. – jf. tabel 7.

I aftentimerne ligger den generelt betydeligt højere, hvilket igen synes at indikere, at interessen for at bruge de egentlige idrætshaller både på skoler og på idrætsanlæggene er betydeligt større end interessen for de mindre gymnastiksale.

Tabel 7: Fremmødeprocent fordelt på tidsintervaller og ugedage i idrætshaller (800 m2) på skoler

Tidsinterval	Man-tors		Fredag		Lør-søn	
	Antal bookede timer	Fremmødeprocent	Antal bookede timer	Fremmødeprocent	Antal bookede timer	Fremmødeprocent
Kl. 8-15	172	-	52	-	56	58,9
Kl. 15-16	18	38,9	5	60,0	9	55,6
Kl. 16-17	20	60,0	5	100,0	8	50,0
Kl. 17-20	82	61,0	18	72,2	24	62,5
Kl. 20-21	28	71,4	7	57,1	9	88,9
Kl. 21-22	28	53,6	4	66,7	9	88,9
Kl. 22-23	14	14,3	2	66,7	6	66,7
Samlet	362	55,8	93	75,0	121	63,6

Note: Fremmødeprocenter for dagtimer i hverdage er ikke medtaget, da der ikke er optalt i dette tidsrum.

Bemærkninger

De primære brugere af tidsrummet kl. 16 til 20 er børn og unge. Med den høje belægning, der er på særligt idrætshallerne i dette tidsrum, er der fortsat behov for at etablere netop idrætshaller.

Herudover skal både nye og eksisterende faciliteter understøttes af gode klubhusfaciliteter og samlingsmuligheder. Klubhuse understøtter foreningslivet med opholdslokaler til samvær før og efter idrætsaktiviteter.

Samværsfaciliteter er et fundament for foreningsarbejde. Foreningslivet skaber møder mellem mennesker. Det skaber dermed et rum, hvor også sideeffekterne af deltagelsen kan udfolde sig - f.eks. i form af aktiviteter, der medvirker til f.eks. integration. Dette skal ses i sammenhæng med, at blandt de primære idrætsaktiviteter hos denne gruppe er boldspil og svømning.

Aktivitetsmønstret set hen over såvel dagen som ugen giver anledning til en fortsat dialog med forbundene om at flytte voksenaktiviteterne ud på de sene aftentimer. Dette er et tilbagevendende tema, når faciliteterne skal fordeles.

5. Om kunstgræsbaner

Hver uge udbydes der knap 2.000 timer på kunstgræsbanerne i Københavns Kommune. Tiden er fordelt med knap halvdelen mellem kl. 8 og 16. De resterende tider er placeret på hverdage fra kl. 16 og i weekenderne.

Lidt over 40 pct. af den tid, der er på kunstgræsbanerne på idrætsanlæggene og i parkerne er i brug – jf. tabel 8. Aktiviteten på den enkelte kunstgræsbane er 10 procentpoint højere, når denne er placeret på et idrætsanlæg, end når den ligger i en park – jf. tabel 8.

Tabel 8: Belægningsprocenter for kunstgræsbaner fordelt på anlægstype (alle ugens dage)

Facilitetstype	Aktivitet	Ingen aktivitet: udeblevet	Ingen aktivitet: ingen booking	Total	Antal timer i alt
Kunstgræsbaner, KFF	45,7	7,6	46,7	100	1.172
Kunstgræsbaner, TMF	35,7	15,9	48,4	100	704

Belægningen på kunstgræs hen over dagen

Efterspørgslen på banerne varierer imidlertid betydeligt over dagen. Mellem kl. 16 og 20 er der aktivitet på banerne i omkring 75 pct. af tiden. Brugen ligger betydeligt lavere i dagtimerne, hvor den er nede på omkring en fjerdedel af tiden – jf. tabel 9.

Tabel 9: Belægningsprocenter for kunstgræsbaner fordelt på tidsintervaller (alle ugens dage)

	Aktivitet	Ingen aktivitet: udeblevet	Ingen aktivitet: ingen booking	Total	Antal timer i alt
Kl. 7-8			100,0	100	74
Kl. 8-15	23,7	8,6	67,6	100	834
Kl. 15-16	37,6	14,5	47,9	100	117
Kl. 16-17	78,2	13,4	8,5	100	142
Kl. 17-20	71,5	11,4	17,1	100	404
Kl. 20-21	66,4	12,5	21,1	100	128
Kl. 21-22	52,3	22,9	24,8	100	109
Kl. 22-23	4,4	8,8	86,8	100	68

Bemærkninger

Københavns Kommune har inden for de seneste 3 år etableret 17 nye kunstgræsbaner. Yderligere 5 er på vej. Banerne åbner for en betydeligt højere udnyttelse end naturgræsbanerne. Det skyldes, at de ikke kræver hvile, og at det ikke er nødvendigt at flytte banerne for at skåne f.eks. områderne foran mål.

Det er bemærkelsesværdigt, at så stor en del af tiden i dagtimerne er ubenyttet. Det har i første omgang givet anledning til en dialog med Børne- og Ungdomsforvaltningen om mulighederne for at synliggøre over for skoler og daginstitutioner, at der er gode muligheder for at få tid på banerne i dagtimerne.

En anden måde i højere grad at udnytte kunstgræsbanerne i de ledige dagtimer på hverdagene er at søge at udleje dem kommercielt i dagtimerne. Det kunne være til f.eks. firmaaktiviteter eller til selvorganiserede grupper.

6. Om svømmehaller

Københavns Kommune har 8 svømmehaller og 5 skolesvømmehaller.

Den offentlige åbningstid i de egentlige svømmehaller varierer. Den er fordelt i tidsrummet mellem kl. 6 og 21 på hverdage og mellem kl. 8 og 16.30 i weekenderne. Uden for den offentlige tid er svømmehallerne åbne for foreningerne. Det skal imidlertid bemærkes, at foreningstiden er centreret i tidsrummet mandag til torsdag mellem kl. 16 og 22. Om morgenen inden kl. 8 er der både selvorganiseret idræt – i daglig tale 'offentlige brugere' – og foreningsidræt i de offentlige svømmehaller.

De primære brugere af de offentlige svømmehaller er de offentlige brugere. De disponerer over mere end halvdelen af den tid, der er til rådighed, mens foreningerne optager en fjerdedel af tiden. Skoler og institutioner bruger ca. 10 pct. af tiden.

I de offentlige svømmehaller er brugen opgjort pr. bane. Det betyder, at en svømmehal med 6 baner har 6 idrætstimer pr. klokke time. Banerne er i brug, når der er mindst én svømmer på dem.

I skolesvømmehallerne er brugen opgjort pr. bassin. Faciliteten er her således behandlet som én samlet time.

Skolesvømmehaller kan ikke umiddelbart sammenlignes med offentlige svømmehaller, da forholdene i en skolesvømmehal er meget forskellige fra en offentlig svømmehal. Skolesvømmehallerne er generelt mindre og har lavere bassindybde.

Tabel 10: Fremfødeprocenter for offentlige svømmehaller fordelt på brugertype

Brugertype	Antal booke- de timer	Procentvis fordeling af booket tid	Fremfødeprocent
Foreninger	1.157	25,7	86,3
Privat udlejning	60	1,3	100,0
Skoler og institutioner	447	9,9	85,5
Forbund	39	0,9	82,1
Offentlige brugere*	2.577	57,2	91,8
Andre brugertyper	227	5,0	98,2
Samlet	4.507	100	90,1

Note: Optælling pr. bane.

*Fremmødeprocenten er udregnet som andelen af timer med fremmøde ud af de timer, som *af anlægget* er afsat til offentlige brugere.

Table 11: Fremmødeprocenter for skolesvømmehaller fordelt på brugertype (efter kl. 15 på hverdage)

Brugertype	Antal bookede timer	Procentvis fordeling af booket tid	Fremmødeprocent
Foreninger	180	93,3	63,9
Institutioner	2	1,0	50,0
Skolens eget brug	6	3,1	0,0
Offentlige brugere	5	2,6	100,0
Samlet	193	100	62,7

Note: Optælling pr. bassin

Table 12: Belægningsprocenter for offentlige svømmehaller fordelt på tidsrum

Belægningsprocenten for de offentlige svømmehaller er høj og ligger generelt over 80. Det er alene tidsrummet mellem kl. 6 og 7 og fredag aften, der har en belægningsprocent på under 80.

Tidsinterval	Man-tors						Total	Antal timer i alt
	Aktivitet	Ingen aktivitet: lukket (fx rengøring)	Ingen aktivitet: udeblevet	Ingen aktivitet: ingen booking	Ingen aktivitet: ingen offentlige brugere			
Kl. 6-7	54,6	29,6	11,1	1,9	3	100,0	108	
Kl. 7-8	65,6	21,9	7,8	0,0	5	100,0	192	
Kl. 8-15	81,2	6,2	5,0	3,1	4,4	100,0	1.461	
Kl. 15-16	87,7	0,0	2,0	0,0	10,3	100,0	203	
Kl. 16-17	92,2	0,5	3,9	0,0	3,4	100,0	204	
Kl. 17-20	85,9	4,6	6,6	0,3	2,6	100,0	608	
Kl. 20-21	85,1	3,1	5,1	1,0	5,6	100,0	195	
Kl. 21-22	88,6	4,0	6,0	0,7	0,7	100,0	149	
Kl. 22-23	82,2	5,0	3,0	7,9	2,0	100,0	101	

Tidsinterval	Fredag						Total	Antal timer i alt
	Aktivitet	Ingen aktivitet: lukket (fx rengøring)	Ingen aktivitet: udeblevet	Ingen aktivitet: ingen booking	Ingen aktivitet: ingen offentlige brugere			
Kl. 6-7	56,3	31,3	6,3	0,0	6,3	100	16	
Kl. 7-8	95,7	0,0	0,0	0,0	4	100	46	
Kl. 8-15	91,6	0,0	2,5	0,0	5,8	100	359	
Kl. 15-16	93,5	0,0	0,0	0,0	6,5	100	46	
Kl. 16-17	85,1	12,8	0,0	0,0	2,1	100	47	
Kl. 17-20	78,6	12,9	5,7	0,7	2,1	100	140	
Kl. 20-21	50,0	21,4	10,7	3,6	14,3	100	28	
Kl. 21-22	14,3	42,9	0,0	0,0	42,9	100	14	

Kl. 22-23	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100	6
-----------	-----	-------	-----	-----	-----	-----	---

Lør-søn						
Tidsinterval	Aktivitet	Ingen aktivitet: lukket (fx ren- gøring)	Ingen aktivitet: udeblevet	Ingen aktivitet: ingen offentlige brugere	Total	Antal timer i alt
Kl. 8-15	91,0	0,2	4,5	4,4	100	664
Kl. 15-16	84,6	0,0	0,0	15,4	100	91
Kl. 16-17	81,3	8,3	6,3	4,2	100	48
Kl. 17-20	87,4	0,0	5,3	7,4	100	95
Kl. 20-21	85,7	0,0	9,5	4,8	100	21
Kl. 21-22	100,0	0,0	0,0	0,0	100	8

Table 13: Booking percentages for school swimming pools distributed by time period

The overall booking percentage for school swimming pools is significantly lower than the booking percentage for public swimming pools.

Man-tors					
Tidsinterval	Aktivitet	Ingen aktivitet: udeblevet	Ingen aktivitet: ingen booking	Total	Antal ti- mer i alt
Kl. 15-16	100,0	0,0	0,0	100	2
Kl. 16-17	61,5	23,1	15,4	100	13
Kl. 17-20	83,3	10,4	6,3	100	48
Kl. 20-21	75,0	18,8	6,3	100	16
Kl. 21-22	31,3	50,0	18,8	100	16
Kl. 22-23	12,5	25,0	62,5	100	8

Fredag					
Tidsinterval	Aktivitet	Ingen aktivitet: udeblevet	Ingen aktivitet: ingen booking	Total	Antal timer i alt
Kl. 15-16	100,0	0,0	0,0	100	1
Kl. 16-17	33,3	33,3	33,3	100	3
Kl. 17-20	50,0	41,7	8,3	100	12
Kl. 20-21	50,0	25,0	25,0	100	4
Kl. 21-22	25,0	50,0	25,0	100	4
Kl. 22-23	0,0	100,0	0,0	100	2

Lør-søn					
Tidsinterval	Aktivitet	Ingen aktivitet: udeblevet	Ingen aktivitet: ingen booking	Total	Antal timer i alt
Kl. 8-15	45,8	25,0	29,2	100	48

Kl. 15-16	75,0	12,5	12,5	100	8
Kl. 16-17	50,0	25,0	25,0	100	8
Kl. 17-20	25,0	58,3	16,7	100	24
Kl. 20-21	25,0	62,5	12,5	100	8
Kl. 21-22	25,0	50,0	25,0	100	8
Kl. 22-23	25,0	50,0	25,0	100	4

Bemærkninger

Flere svømmeforeninger tilkendegiver at have lange ventelister primært med børn og unge, der ønsker at lære at svømme. Hvis man på kort sigt vil imødekomme dette behov, kan man udvide åbningstiden i de offentlige svømmehaller i weekenderne. F.eks. lukker Vesterbro Svømmehal kl. 15 i weekenderne. Her kunne foreningstiden udvides til f.eks. kl. 17 eller kl. 19. Det vurderes, at foreningerne vil være interesserede i at udnytte dette tidsrum.

Den store søgning på særligt de offentlige svømmehaller peger i retning af, at der fortsat skal bygges egentlige svømmehaller. Offentlige svømmehaller retter sig mod såvel skoler, foreninger som offentlige brugere. Seneste eksempler på offentlige svømmehaller er Bellahøj Svømmehal og det nye Valby Vandkulturhus.

7. Perspektivering

Redegørelsen her er alene en 'øjesynsrapport', og den fortæller som sådan ikke noget om, hvorfor f.eks. fremmødet er betydeligt mindre i gymnastiksalene end i de store idrætshaller. Alligevel kan undersøgelsens resultater holdes op mod både den udvikling på såvel facilitetssiden som aktivitetssiden, der tegner sig, og de idrætspolitiske tendenser, der synes at være på vej.

Det skal understreges, at det er vanskeligt at agere på undersøgelsens metaresultater. Der er generelt ledig kapacitet i de tidlige eftermiddagstimer og sene aftentimer mandag til torsdag, men lokalt kan billedet være et andet. Da foreningerne – særligt dem med børn og unge – er lokalt forankrede, er det vanskeligt at flytte rundt på aktiviteterne i kommunen.

Flere københavnere – stigende idrætsaktivitet

Der er brug for at se nærmere på brugen af faciliteterne, fordi Københavns Kommunes borgere hver uge råder over en stor mængde ressourcer til idræt, og de skal bruges med omhu. Hertil kommer, at udfordringerne på idrætsområdet ikke bliver mindre i de kommende år. Ikke mindst når man ser på befolkningsudviklingen i København. Nye bydele kommer til, og befolkningsprognoser peger på, at der frem mod 2025 kommer ca. 20 pct. flere københavnere.

Særligt stiger antallet af børn og unge i foreningerne markant. Der er inden for de seneste 10 år kommet 14.000 flere medlemmer af de københavnske foreninger. Hovedparten af disse er nye medlemmer i idrætsforeningerne. I 2013 vil antallet af børn og unge medlemmer runde 70.000. Til sammenligning var der 56.000 børn og unge, som var aktive i en folkeoplysende forening i 2003. Alt peger på, at befolkningstallet i København vil fortsætte med at stige og dermed også antallet af børn og unge, som er medlem af byens folkeoplysende foreninger.

En eventuel kommende folkeskolereform sigter mod at gøre skoledagen mere sammenhængende og aktiv med mere tid til fysisk bevægelse og motion. Dette vil også få betydning for skolernes ønsker og behov for faciliteter til bevægelsesaktiviteter.

Med et stigende pres på idrætsfaciliteterne i dagtimerne kan man også se nærmere på placeringen af skolefrikvarteret. I dag har alle elever spisefrikvarter i stort set samme tidsrum med start omkring kl. 11.30. I spise-pausen står både skoleidrætsfaciliteter og idrætshaller tomme. Ved en forskydning af tidsrummet skolerne imellem vil det være muligt at få en bedre udnyttelse af faciliteterne. Efter en nærmere dialog med Børne- og Ungdomsforvaltningen kunne dette indgå som et element i drøftelserne om den nye skolereform.

Skolernes brug af idrætsfaciliteter

København har 57 folkeskoler. Af dem har 55 egne idrætsfaciliteter. 14 folkeskoler med egne faciliteter gør brug af faciliteterne på nærliggende idrætsanlæg. De seneste år er der gjort en stor indsats for at forbedre foreningernes adgang til folkeskolerne. I dag er der alene 10 folkeskoler, der ikke er åbne for foreninger uden for almindelig skoletid. Forklaringerne bag dette er forskellige, heriblandt at gymnastiksalene er små eller dårligt placeret i forhold til offentlig adgang.

Der skal arbejdes målrettet med at sikre, at særligt foreninger og skoler afmelder den tid, de ikke ønsker at bruge, så tiden kan komme andre til gavn, herunder ikke mindst den selvorganiserede idræt.

Idrætsmønstret – stigende aktivitet livet igennem

Undersøgelsen viser, at der er ledig tid i dagtimerne på hverdage på idrætsanlæggene, og i det lys er det uproblematisk, at skolerne gør brug af idrætsfaciliteter på nærliggende idrætsanlæg. På den lidt længere bane skal man imidlertid være opmærksom på, at idrætsmønstret er under forandring. Tidligere var idræt noget man dyrkede, når man var barn og ung. Idrætsaktiviteten faldt, når man fik børn, og den forblev på lavt niveau eller var helt fraværende resten af livet.

Det mønster er helt forandret i dag. Aktiviteten er stadig størst blandt børn og unge. Omkring 18-årsalderen tager den et dyk, hvorefter den er på et stabilt højt niveau omkring 60 pct. resten af livet (Kilde: Danskernes motionsvaner – Idrættens Analyseinstitut 2011).

Handling skal ske lokalt

Presset på idrætsfaciliteterne varierer i de forskellige bydele. Det nordlige Amager er et eksempel på en bydel, hvor presset på idrætsfaciliteterne er stort. Andre steder er der en hel del ledig tid i dagtimerne. Dette peger på, at der ikke er universelle løsninger på, hvordan tiden skal fordeles, men at fordelingsreglerne med fordel kan suppleres med en lokal dialog i de områder, hvor der er overefterspørgsel efter faciliteter i givne tidsrum.

I den sammenhæng skal det bemærkes, at der er mange forskellige løsningsmodeller. I dag er der enkelte skoler, der gør brug af nærliggende idrætsanlæg, som samtidig har givet andre grupper adgang til deres faciliteter i dagtimerne. Det kan være en god løsning, fordi børnene kan få 'albuerum' i de store haller, mens gymnastiksalene kan være velegnede til f.eks. ældregymnastik og bløde bevægelsesformer som f.eks. yoga.

Undersøgelsen viser ikke noget om over/underefterspørgsel. Generelt er der få, der får egentlig afslag på en ansøgning om tid i en idrætsfacilitet, men der er mange, der får reduceret den ønskede tid og/eller får tid i en anden bydel eller i en anden facilitetstype end den ønskede. F.eks. er der flere, der får tilbudt tid i en gymnastiksal, selvom de har ønsket at få adgang til en egentlig idrætshal. Dette sker i sagens natur i særlig grad for ansøgninger om tid i tidsrummet mellem kl. 16 og 20 på ugens 4 første hverdage.

Fordeling af tid mellem foreningsidræt og selvorganiseret idræt

Undersøgelsen siger i sig selv ikke noget om efterspørgslen efter tid til foreninger og tid til selvorganiseret idræt. Generelt viser den imidlertid, at fremmødeprocenten er større blandt de selvorganiserede idrætsudøvere. Meldingen fra idrætsanlæggene er også, at den tid, der reserveres til selvorganiseret idræt, hurtigt afsættes. Det peger på flere ting. Først og fremmest kan der arbejdes mere systematisk med at sikre, at den ledige tid til foreningsidræt sættes i spil til andre brugere – her primært til de selvorganiserede. Det er relativt nemt at booke ledig tid på idrætsanlæggene. Det gøres i 'Halbooking' på adressen <http://kk.halbooking.dk>. Men at den ledige tid kan komme andre brugere til gavn, forudsætter, at de, der har reserveret den, afmelder den rettidigt.

Mere betaling for idræt?

Et stort pres på idrætsfaciliteterne giver også anledning til en drøftelse af, hvordan tiden i idrætsfaciliteter fordeles (se bilag 1). I dag er der mange foreninger, der udelukkende har voksne medlemmer. De er ikke med til at løfte indsatsen for børn og unge i København. Den nuværende folkeoplysningslov giver imidlertid ikke mulighed for at skelne mellem rene voksenforeninger og 'hele foreninger'. Voksenforeningerne udøver imidlertid deres aktiviteter på anlæggene helt parallelt med selvorganiserede idrætsudøvere, der betaler for den tid, de får stillet til rådighed. Det kan overvejes, om Københavns Kommune atter skal rejse denne problemstilling over for kulturministeren.

Ligeledes skal det medtages i eventuelle overvejelser om ændringer i fordelingen mellem grupperne, at idrætsanlæggene har et indtægtskrav på over 40 mio. kr. årligt på udlejning af baner og salg af badebilletter. En del af de indtægter genereres i tidsrum, hvor foreningerne angiver at kunne bruge mere tid. Det er kommunens politik i første omgang at tilgodese foreningerne, men der skal stadig genereres de nødvendige indtægter.

Brug af undersøgelsen fremadrettet

Nærværende undersøgelse vil blive brugt i det fremadrettede arbejde med udbygningen og udvikling af idrætsfaciliteterne i København. Den kan hjælpe med at belyse, hvor der er høj belægning, og hvilke faciliteter der er særlig efterspørgsel efter.

Undersøgelsen vil også blive brugt i benchmarkingen i forhold til andre kommuner og en tværgående kommunal dialog om, hvordan man udnytter faciliteterne bedst muligt, betydningen af elektronisk adgangskontrol, og i hvilket omfang man jævnligt skal kontrollere brugen af de faciliteter, der stilles til rådighed for enkelte brugergrupper.

Resultaterne kan også indgå f.eks. i den nordiske erfaringsudveksling om, hvordan man kommunalt understøtter et aktivt idrætsliv – både på aktivitets- og facilitetssiden.

8. Bilag

Bilag 1 – *Hvordan fordeles tider på faciliteter?*